

References

1. Transportna strategiya Ukrainy` na period do 2020 roku. URL: <http://www.mtu.gov.ua>
2. By` tva za tranzy` t. FORBES №3, berezen` 2015. URL: <http://forbes.ua/ua/magazine/forbes/1389888-bitva-za-tranzit>
3. Derzhavny` j komitet staty` sty` ky. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Sy` ry` jchy` k T. ta in. Transportna polity` ka Ukrainy` ta yiyi nably` zhennya do norm Yevropejs` kogo Soyuzu // T.Sy` ry` jchy` k ta in. [za red. Marchina Svyenchiczki]. – K.: Analit` chno-doradchy` j centr Blaky` tnoyi strichky`, 2010. – 102 s.
5. Kravchenko O.O. Scenar finansove planuvannya i prognozuvannya na zalizny` chnomu transporti: monogr. / O.O. Kravchenko. – K.: DETUT, 2013. – 300 s.
6. Golovne upravlinnya staty` sty` ky` u Xmel` ny` cz` kij obl. URL: <http://www.km.ukrstat.gov.ua/ukr/index.htm>
7. Luk` yanova O.M., Vasy` l` yev O.L. Napryamky` rozvy`tku transportnoyi sy` stemy` Ukrainy` v mezax mizhnarodny` x transportny` x kory` doriv // Visny` k ekonomiky` transportu i promy` slovosti № 42, 2013. S.20.

Надійшла 14.04.2015; рецензент: д. е. н. Ведерніков М. Д.

УДК 334.012.64 (477)

I. M. КРАВЕЦЬ, С. А. КРАВЕЦЬ
Хмельницький національний університет

СУЧАСНИЙ СТАН МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Стаття присвячена висвітленню особливостей стану малого підприємництва в Україні за сучасних умов господарювання. Особливу увагу приділено виявленню проблем державного регулювання та стимулювання розвитку підприємництва, а також шляхів удосконалення державної політики розвитку малого підприємництва.

Ключові слова: мале підприємництво, малий бізнес, підприємницька діяльність, бізнес середовище, державна політика розвитку малого підприємництва.

I. KRAVEC, S. KRAVEC
Khmelnitskyi National University

THE CURRENT STATE OF SMALL BUSINESS IN UKRAINE: KEY ISSUES AND SOLUTIONS

In modern conditions, one of the main factors of stability achieved positive economic trends in the country is to ensure sustainable economic growth based on the mobilization and effective use of all resources small business complex. The analysis is evidence that in Ukraine significant positive changes in the development of small businesses do not. On the domestic small businesses have a different impact macroeconomic indicators, tax policy, inflation, constant changes in laws, tax laws and instability, which ultimately affected the performance of small businesses. In fact, in the years 2013-2014. in promoting entrepreneurship was continued practice of previous years, when Ukraine implemented reforms that improved rankings of the country without providing real business processes activation and recovery of the national economy. Given the particularly important features of small business in today's socially oriented economy, support for this segment of the business is one of the main priorities of economic policy of most countries, including Ukraine. Small and medium enterprises as an important tool facilitating market saturation in goods and services, creating new jobs and reducing unemployment is one of the main directions of the government in the modernization of the national economy.

Keywords: small business, small business, business, business environment, public policy for small business.

Постановка проблеми. Становлення і розвиток вітчизняного підприємницького сектора характеризується швидкою зміною умов функціонування внутрішнього ринку: появою і закріпленням нових економічних зв'язків між суб'єктами господарювання, а також практики взаємодії підприємств із органами державної влади.

Водночас, тривалий і загрозливий негативний вплив наслідків світової фінансово-економічної кризи, ескалація військової агресії Російської Федерації проти України, стрімке розгортання системної кризи в українському суспільстві у 2013–2014 рр. вказує на неспроможність таких зв'язків і практики взаємодії бути рушіями економічного відновлення в Україні за сучасних умов.

Сьогодні спостерігається вимушене зростання витрат на оборонні потреби, посилюється перегляд різними соціальними групами низки цінностей, що впливає на сучасні особливості розвитку економіки України. Внаслідок порушення сформованих економічних зв'язків, практик ведення бізнесу і його регулювання, підприємницька діяльність втрачає потенціал до стрімкого зростання власних масштабів і ефективності функціонування, що є одним з головних чинників позитивних структурних змін та модернізації національного господарства, розвитку реального сектору та покращення якості життя населення, формування заможного середнього класу, вирішення цілої низки проблем соціально-економічної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ступінь розробленості даної теми досить високий. Дослідженню проблем розвитку малого підприємництва в Україні присвячували свої праці такі вчені, як З. Варналій, А. Виноградська, О. Ганенко, Я. Жаліло, Н. Назаренко, Н. Поповенко, О. Ткачук, В. Шпак та інші.

Різні аспекти становлення і розвитку вітчизняного малого підприємництва досліджували В. Виговська, Г. П'ятницька, М. Харченко, Л. Лебедева, Ю. Долгоруков та інші. Разом з тим, сучасні трансформаційні зміни в Україні породжують низку проблем, що вимагає їх дослідження та пошуку шляхів вирішення з метою формування привабливого бізнес середовища та поживлення економічної активності населення. Відтак для їх виявлення більшу увагу слід зосереджувати на аналізі сучасних особливостей розвитку малого бізнесу та виявленні чинників, що здійснюють деструктивний вплив на його розвиток.

Метою статті є оцінка стану малого підприємництва в Україні в сучасних умовах господарювання, виявлення основних проблем державного регулювання та стимулювання розвитку підприємництва, а також обґрунтування шляхів удосконалення державної політики розвитку малого підприємництва.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах одним із головних чинників стабільності досягнутих позитивних економічних тенденцій в країні є забезпечення сталого економічного зростання на основі мобілізації й ефективного використання всього комплексу ресурсів малого підприємництва [1, с.65]. Поліпшення бізнес-клімату стимулює економічне зростання, створення робочих місць, має позитивний вплив на залучення внутрішніх і зовнішніх інвестицій.

Перші кроки до формування середнього класу в Україні були здійснені малим бізнесом, а саме підприємцями, які не зважаючи на не легку працю та ризики ведення особистої підприємницької діяльності починали та розвивали власну справу. Після розвалу міжгалузевого виробничого циклу, скорочення виробництва та робочих місць, населення стояло перед вибором отримання соціальної допомоги та самозайнятості, в результаті чого найбільш ініціативні та рішучі наважувалися засновувати власну справу. З часів незалежності України до 2013 р. статус приватного підприємця набуло 5142048 осіб, а 2099999 млн осіб припинили власну справу [2].

Категорія власників малого підприємництва завжди була найбільш вразливою до цілої низки зовнішніх подразників, серед яких: податкове та митне законодавство, коливання цін на виробничі ресурси та товари збуту, відсутність дієвої кредитної політики підтримки малого бізнесу тощо.

Для аналізу сучасного стану малого підприємництва в Україні доцільно використати показники Державного комітету статистики України [3]. Одним із таких показників є динаміка зміни кількості малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення (таблиця 1) [4].

За підсумками 2013 р. в Україні функціонувало 373809 малих підприємств (або 21,7 % від загальної кількості), у тому числі чисельність мікропідприємств (у яких чисельність працюючих за рік становить до десяти осіб включно, а обсяг виручки від реалізації продукції не перевищує 500 тис. грн) становила 318477 од. (або 18,4 % від загальної кількості). Для порівняння, в економічно розвинених країнах число малих і середніх підприємств перевищує 80 % від їхнього загального числа [5].

Таблиця 1

Динаміка кількості малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення за 2011–2013 рр.

Показник	Роки				Відхилення, %			
	2010	2011	2012	2013	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2013/ 2010
Кількість суб'єктів господарювання, одиниць								
Малі підприємства:	357241	354283	344048	373809	-0,8	-2,9	8,7	4,6
- мікропідпр.	300445	295815	286461	318477	-1,5	-3,2	11,2	6,0
Фізичні особи-підприємці	1804763	1325619	1234831	1328392	-26,5	-6,8	7,6	-26,4
Кількість суб'єктів господарювання на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць								
Малі підприємства:	78	77	76	82	-1,3	-1,3	7,9	5,1
- мікропідпр.	66	65	63	70	-1,5	-3,1	11,1	6,1
Фізичні особи-підприємці	394	290	271	292	-26,4	-6,6	7,7	-25,9

Варто зазначити, що із загальної чисельності суб'єктів господарювання вагомою є кількість зареєстрованих фізичних осіб-підприємців, яка протягом 2010–2014 рр. скоротилась на 26,4 %.

Кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення в середньому по Україні у 2013 р. склала 82 од. Так за період з 2010–2013 рр. спостерігається зростання кількості малих підприємств на 10 тис. наявного населення на 5,1 % (у тому числі мікропідприємств на 6,1 %). Хоча, до 2012 р., тенденція до зростання насиченості малими підприємствами була негативною: у 2011–2012 рр. відносно попередніх років спостерігалось скорочення на 1,3 % (у тому числі мікропідприємств на 1,5 % і 3,1 % відповідно). В регіональному розрізі найкращі показники кількості малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення України спостерігались у містах Києві і Севастополі, Одеській, Київській і Харківській областях. Найнижчі показники кількості малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення України були характерні для Тернопільської, Сумської, Закарпатської, Чернівецької та Рівненської областей [6].

Щодо підприємців, то їх чисельність на 10 тис. осіб наявного населення характеризувалась аналогічною тенденцією, що й загальна кількість малих підприємств. Найкращим цей показник є в місті

Севастополі, Хмельницькій, Київській, Миколаївській і Одеській областях, а найгіршим – у Кіровоградській, Рівненській, Волинській, Тернопільській та Львівській областях [6].

Місце і роль малого бізнесу в національній економіці має визначатись не лише кількістю функціональних малих підприємств та підприємств, але й чисельністю їх працівників (таблиця 2). Так, в економічно розвинених країнах світу на таких підприємствах зосереджено більше двох третин населення та виробляється понад половини ВВП. У таких країнах, як США, Японія, Німеччина, частка ВВП, виробленого малими та середніми підприємствами, становить 50–60 % від загального його обсягу, а чисельність працівників, що працюють на цих підприємствах, – близько 60 % від загальної чисельності працюючих [5]. Водночас, в Україні показник участі малого бізнесу у ВВП становить лише близько 11 %, а рівень зайнятості у ньому не перевищує 25 % [2].

Так, за даними Держкомстату України [3], на вітчизняних малих підприємствах у 2013 р. було зайнято 2010,7 тис. осіб, із них найманих працівників – 1891,8 тис. осіб, що в розрахунку на одне підприємство становить всього 5 осіб. Варто зазначити, що даний показник за період 2010–2013 рр. мав тенденцію до скорочення. Аналогічна ситуація спостерігалась щодо чисельності зайнятих підприємців, яка у 2013 р. становила 2280,5 тис. осіб, із них найманих – 952,1 тис. осіб. Протягом досліджуваних років ці показники зазнавали скорочень: у 2013 р. відносно базового 2010 р. скоротились на 18,4 % і 3,8 % відповідно.

Таблиця 2

Динаміка основних показників розвитку малих підприємств в Україні за 2010–2013 рр.

Показник	Роки				Відхилення, %			
	2010	2011	2012	2013	2011/ 2010	2012/ 2011	2013/ 2012	2013/ 2010
Кількість зайнятих працівників, тис. осіб								
- малі підприємства	2164,6	2091,5	2051,3	2010,7	-3,4	-1,9	-2,0	-7,1
- фізичні особи-підприємці	2794	2350,5	2233,9	2280,5	-15,9	-5,0	2,1	-18,4
Кількість найманих працівників, тис. осіб								
- малі підприємства	2043,7	2011,8	1951,6	1891,8	-1,6	-3,0	-3,1	-7,4
- фізичні особи-підприємці	989,3	1024,8	999,1	952,1	3,6	-2,5	-4,7	-3,8
Кількість найманих працівників на одному підприємстві, осіб								
- малі підприємства	6	6	6	5	0	0	-16,7	-16,7
Витрати на оплату праці персоналу, млн грн.								
- малі підприємства	27792,7	37052,3	43071,3	44528,8	33,3	16,2	3,4	60,2
Середньомісячна заробітна плата персоналу, грн.								
- малі підприємства	1069,9	1476,3	1749,7	1845,4	38	18,5	5,5	72,5

Питома вага найманих працівників малого бізнесу у 2013 р. в загальній кількості найманих працівників підприємств – суб'єктів підприємницької діяльності області склала 26 % [2]. У контексті розподілу за видами економічної діяльності у 2013 р. пріоритетними сферами діяльності суб'єктів малого підприємництва залишалися торгівля та сфера послуг, питома вага яких від загального обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) сумарно більше 60 %. Значно меншими є показники промисловості (20,3 %), сільського господарства (5,5 %) і будівництва (5,4 %) [6].

Що стосується оплати праці персоналу, то за період 2010–2013 рр. спостерігалась позитивна тенденція її зростання, що в свою чергу відобразилось на рівні середньомісячної заробітної плати одного найманого працівника, яка зросла на 72,5 % у звітному році відносно базового і становила 1845,4 грн. Разом з тим, як для підприємництва вона є досить не високою, що залежить від багатьох чинників.

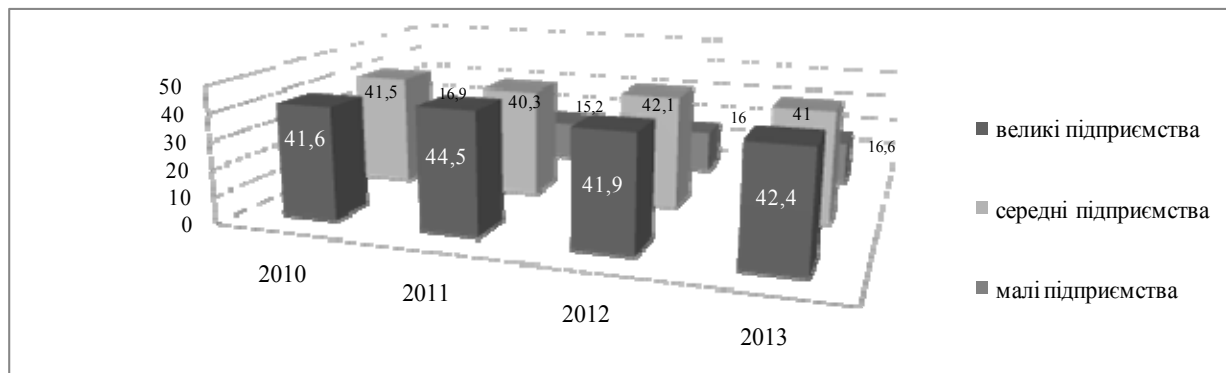

Рис. 1. Динаміка питомої ваги підприємств за їх розмірами в обсязі реалізованої продукції за 2010–2013 рр. (побудовано за даними Держкомстату)

Мале підприємництво є важливою і невід'ємною складовою структури суспільного виробництва, а його загальний внесок у виробництво визначається обсягами реалізації продукції [7, с.121].

Загалом по Україні за період 2010–2013 рр. обсяг реалізованої продукції вітчизняних малих підприємств збільшився на 101991,4 млн грн і у звітному році склав 670258,5 млн грн. Найбільш вагома частка в обсязі реалізованої продукції (робіт, послуг) малих підприємств припадає на будівництво, операції з нерухомим майном, освіту та на надання різних видів послуг [4].

Частка малих підприємств у загальному обсязі реалізації у 2013 р. залишається досить невисокою 16,6 %, хоча порівняно із попередніми роками поступово зростає, частка середніх підприємств становить 41 %, а великих – 42,4 % (рисунок 1). Порівняно із базовим 2010 р. ситуація кардинально не змінилась. Варто зазначити, що різке скорочення частки малих підприємств у 2011 р. до 15,2 % пов'язана із негативним впливом законодавчих ініціатив Уряду в податковому законодавстві [8].

Не менш важливим показником для оцінки стану малого бізнесу в Україні є фінансові результати, які отримують малі підприємства та підприємці від здійснення своєї діяльності (рисунок 2).

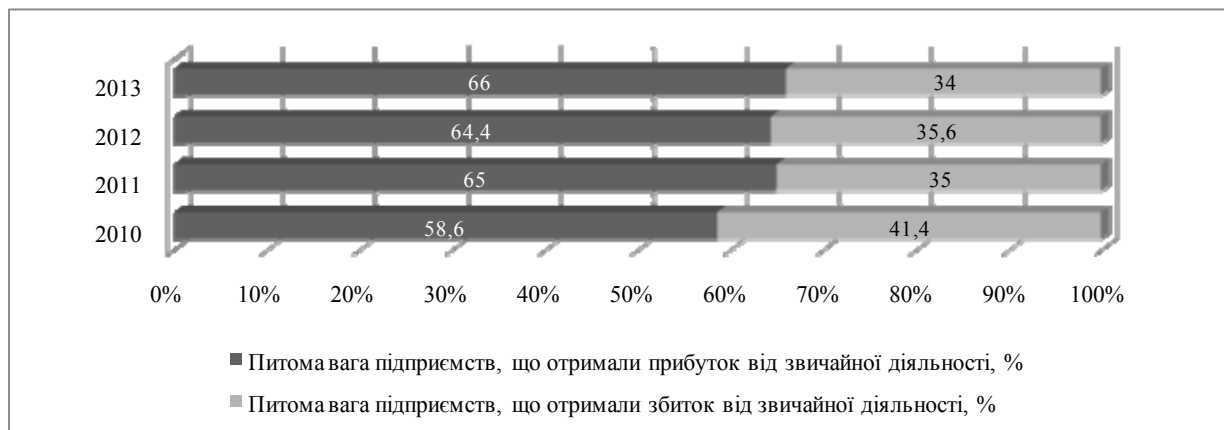

Рис. 2. Динаміка питомої ваги малих підприємств, які отримали прибуток (збиток) від звичайної діяльності за 2010–2013 рр. (побудовано за даними Держкомстату)

Як видно із рисунку, частка малих підприємств, що отримували прибутки від своєї діяльності протягом досліджуваних років була більшою від підприємств, що отримали збитки. Слід відмітити щорічне скорочення частки збиткових підприємств і поступове зростання частки прибуткових. Так, у 2013 р. частка малих підприємств, що отримали прибутки у розмірі 39640,9 млн грн становила 66 %. Водночас, частка збиткових підприємств є досить високою – 34 %, що свідчить про наявність несприятливих умов для ведення бізнесу в Україні, що призвело до формування від'ємного загального фінансового результату малих підприємств у звітному році в обсязі 25057,9 млн грн.

Найбільшого показника фінансового результату до оподаткування за видами економічної діяльності отримали малі підприємства у таких галузях, як: оптова та роздрібна торгівля (8333,7 млн грн), операції з нерухомим майном (6632 млн грн), будівництво (4690,9 млн грн) і промисловість (3430 млн грн) [6].

Проведений аналіз показників свідчить про те, що в Україні суттєвих позитивних змін у розвитку малого бізнесу немає. На вітчизняне мале підприємництво неоднозначний вплив мають макроекономічні показники, податкова політика держави, рівень інфляції, постійні зміни в законах, неоднозначність податкового законодавства та його нестабільність, що в кінцевому підсумку вплинуло на результати діяльності малих підприємств.

За підсумками 2014 року з урахуванням складної суспільно-політичної ситуації останнього року, коливання курсів валют, високого рівня інфляції загальна тенденція динаміки кількості суб'єктів підприємництва зазнала змін.

До прикладу, у Хмельницькій області у період з 01.01.2014 року до 01.12.2014 року державними реєстраторами юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців зареєстровано 4939 суб'єктів господарювання (з них 866 юридичних осіб та 4073 фізичних осіб-підприємців) та припинено 18358 (з них 1175 юридичних осіб та 17183 фізичних осіб-підприємців).

Якщо за підсумками 2013 року в малому та середньому бізнесі Хмельниччини було зайнято 202,2 тис. осіб, то за очікуваними даними у 2014 році зазначений показник зменшиться на 10,4% та складатиме 185,4 тис. осіб.

З огляду на особливо важливі функції малого бізнесу в сучасній соціально орієнтованій економіці, підтримка цього сегменту підприємництва є одним з головних пріоритетів економічної політики більшості країн світу, у тому числі і України. Розвиток підприємництва веде до інституційної перебудови суспільства на основі поширення економічної свободи та становлення "середнього класу" як підґрунтя соціальної стабільності [9, с.11].

Сьогодні саме розкриття якісного потенціалу малого підприємництва залишається заручником вад реалізації державної політики у сфері розвитку підприємництва, а саме:

- невизначеність і незахищеність прав власності, наслідком яких є досить високий показник зареєстрованих злочинів проти власності, що у свою чергу, спонукає підприємців до використання різних тіньових схем “страхування” своєї власності [9, с.12];

- незбалансованість механізмів вирішення корпоративних спорів у судовому і позасудовому порядку, в результаті якого розгляд справ часто або необґрунтовано затягується, або сторони конфлікту не виконують рішення суду; досить часто наслідком цього є висока ймовірність вчинення дій, що мають ознаки корупційних;

- процедурна переобтяженість ведення господарської діяльності, зокрема у сфері адміністрування податків, що стримує процес активізації підприємництва і зростання його мобільності щодо конкурентів [10];

- упередженість основних груп економічних інтересів до реформ через прагнення зберегти існуючі вигоди для себе (субсидій, податкових пільг);

- відсутність цілісного управлінського бачення розвитку підприємництва (держава надає адресну допомогу для розвитку малого та середнього підприємництва, однак відстежити ефект від освоєння такої допомоги обраними суб’єктами господарювання у масштабах економіки країни їй досить важко);

- непрозорість реєстраційної діяльності, тобто відсутність уніфікованої інформаційної бази з відкритим доступом щодо даних із реєстрації підприємств, належності власності та відстеження їх діяльності [11];

- формальність покращення стану підприємницького клімату (здійснення реформ у підприємницькому середовищі пов’язується із досягненням певного оціночного показника чи низки показників у міжнародних рейтингах країни поряд з ігноруванням важливих структурних прогалин в економіці).

Варто зазначити, що соціально-економічні наслідки розгортання конфлікту на Сході України у окремих районах Донецької і Луганської областей не є однакові, оскільки характеризуються різними умовами його протікання від швидкого військового вирішення до тривалого переговорного процесу з різними умовами припинення, і визначаються станом підприємницького середовища та структурою зайнятості населення регіонів. Так, потенційними найбільшими загрозами для економіки України є деіндустріалізація східних регіонів, зниження ділової активності, інтенсивна дестабілізація споживчих і промислових ринків, призупинення діяльності стратегічних підприємств, використання неприбуткових організацій, широке маніпулювання політичним процесом [9, с.29].

Однак, активна діяльність щодо реформування державної політики регулювання підприємницького сектору, яка нині ведеться, сприяє удосконаленню дозвільних процедур і реєстрації речових прав на майно, спрощенню процедур відкриття та закриття бізнесу, одержанню адміністративних послуг, зведенню прямого адміністративного державного контролю за діяльністю суб’єктів господарювання та реформуванню сфери надання адміністративних послуг, пом’якшенню податкового тиску, розвитку інфраструктури для надання суб’єктам підприємництва фінансової, матеріально-технічної, інформаційної, науково-технологічної, консультативної, кадрової та освітньої підтримки та, відповідно, покращення місця України у рейтингу легкості ведення бізнесу Світового банку (таблиця 3) [12].

Таблиця 3

Позиція України у рейтингу “Doing Bussiness” у 2010–2014 pp.

Показник	Роки				
	2010	2011	2012	2013	2014
Складність ведення бізнесу, загальна оцінка	147	149	152	140	112
1) започаткування бізнесу	136	118	116	50	69
2) реєстрація власності	160	165	168	158	88
3) сплата податків	181	181	183	168	157
4) виконання зобов’язань за контрактом	43	44	44	45	44
5) банкрутство	145	158	158	157	141
6) отримання кредиту	30	21	23	24	14
7) зовнішня торгівля	139	136	144	148	153
8) дозвільна система у будівництві	181	182	182	186	68
9) захист прав інвесторів	108	108	114	127	107

Так, у рейтингу “DoingBusiness” у 2014 p. Україна поліпшила позицію на 28 пунктів і посіла 112 місце з-поміж 189 країн світу за сприятливістю умов для підприємницької діяльності, за показником “реєстрація власності” – піднялася на 70 позицій до 88 місця, за показником “сплата податків” – на 11 позицій до 157 місця, за показником “дозвільна система у будівництві” – на 118 пунктів, за показником “захист прав інвесторів” – на 20 позицій до 107 місця. Навпаки, погіршила своє становища Україні за

такими показниками, як: “започаткування бізнесу” (на 19 позицій) і “зовнішня торгівля” (на 5 позицій).

Таким чином, фактично у 2013–2014 рр. в сфері сприяння підприємницькій діяльності продовжено практику попередніх років, коли в Україні реалізовувалися реформи, які покращували міжнародні рейтинги країни без забезпечення реальних процесів активізації підприємництва та відновлення національної економіки.

Вироблення механізмів переформатування підприємницького середовища та їх застосування у процесі реалізації економічних реформ мають першочергове значення для посилення конкурентоспроможності української економіки, підвищення її стійкості, гнучкості та структурної модернізації згідно вимог часу [11].

З огляду на визначені проблеми та перешкоди, ми вважаємо, що цільовими орієнтирами удосконалення державної політики розвитку підприємництва мають стати:

- збільшення кількості діючих суб’єктів малого підприємництва та стимулювання розвитку та поширення місцевих підприємницьких ініціатив;
- формування конкурентних умов і усунення проявів дискримінації у веденні бізнесу;
- створення умов для активізації інтеграційних та кооперативних процесів між суб’єктами малого підприємництва;
- спрощення ведення господарської діяльності підприємств, зокрема усунення багаторазового обліку щодо розрахунку й адміністрування податкових платежів, скорочення витрат часу й коштів платників податків на ведення обліку та звітності;
- дієва протидія рейдерству і протиправному захопленню майна і власності [10];
- формування та розбудова дієвої інституційної інфраструктури фінансово-ресурсного та інвестиційного забезпечення підприємництва;
- покращення інституційно-правового забезпечення розширення можливостей малих підприємств до реалізації інвестиційних проектів і інноваційних програм [11];
- стимулювання зниження рівня витрат, пов’язаних з доступом суб’єктів малого підприємництва до ринків, прав діяльності, господарських ресурсів, ринкової інфраструктури, інформації, управлінських технологій, інвестицій та інше.

Висновки. Розвиток малого і середнього підприємництва, як важливий сегмент сприяння насиченості ринку товарами та послугами, створення нових робочих місць і зменшення безробіття, є одним з основних напрямів роботи влади у процесі модернізації вітчизняної економіки.

Аналізуючи основні показники розвитку суб’єктів малого підприємництва можна дійти висновку, що у них достатній потенціал для реалізації покладених завдань, але він досі ще не задіяний. Причиною цього є низка проблем, що стримують розвиток малого бізнесу відповідно до вимог часу і потенційних можливостей, а саме: незахищеність прав власності підприємців, переобтяженість ведення господарської діяльності, упередженість до впровадження реформ, непрозорість реєстраційної діяльності, ігнорування державою важливих структурних вад в економіці та інше.

Звідси, системні перетворення у сфері розвитку підприємництва потребують “перезавантаження” існуючої регуляторної політики, що дозволить Україні сформувати привабливе бізнес-середовище, гарантувати свободи підприємництва та підвищити конкурентоспроможність економіки.

Література

1. Умеров Р. Е. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні / Р. Е. Умеров // Актуальні проблеми економіки: економіка та управління національним господарством. – 2012. – № 10(136). – С. 64 – 67.
2. Динаміка малого підприємництва у 2005–2013 рр. / Info-Life : інформаційно-аналітичний центр [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://infoflight.org.ua/content/dinamika-malogo-pidpriemnictva-u-2005-2013-rokah>
3. Державний комітет статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Діяльність суб’єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва : статистичний збірник / за ред. М. С. Кузнєцова. – К. : Держкомстат України, 2013. – 490 с.
5. Малий і середній бізнес // Бізнес портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.business.esc.lviv.ua/malyj-i-serednij-biznes/>
6. Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні / за ред. М. С. Кузнєцова. – К. : Держкомстат України, 2014. – 51 с.
7. Лимар О.Ф. Стан та перспективи розвитку малого підприємництва Вінницької області / О.Ф. Лимар // Збірник наукових праць ВНАУ : економічні науки. – 2012. – № 3(69). – С. 118–124.
8. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи 2011 р. / Верховна Рада України 1994–2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
9. Бережний Я.В. Передумови та пріоритети реформування державної політики розвитку підприємництва в Україні / Я.В. Бережний, З.С. Варналії та ін. – К. : НІСД, 2014. – 73 с.

10. Щодо пріоритетних завдань удосконалення політики розвитку малого підприємництва в Україні / Сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президенті України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1455/>

11. Щодо удосконалення податкових інструментів підтримки малого підприємництва в Україні / Сайт Національного інституту стратегічних досліджень при Президенті України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1621/>

12. Оценка бизнес регулирования "Doing Business-2014" / Группа Всемирного банка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://russian.doingbusiness.org>

References

1. Umyerov R. "Features of small entrepreneurship in Ukraine", Actual Problems of Economics: Economics and Management of National Economy, 2012, pp. 64 - 67.
2. Dynamics of small business in the years 2005-2013. Info-Life and Analytical Center – informatsiyno. URL: <http://infoflight.org.ua/content/dinamika-malogo-pidpriemnictva-u-2005-2013-rokah>
3. The State Statistics Committee. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Statistical Yearbook "Activities subjects of large, medium, small and micro" / ed. M. Kuznetsova. - K: State Statistics Committee of Ukraine, 2013. - 490 p.
5. Small and Medium Business / Business Portal. URL: <http://www.business.esc.lviv.ua/malyj-i-serednij-biznes/>
6. Analytical zvitpro state and prospects rozvytkumaloho and medium pidpryemnytstvav Ukraine / ed. M. Kuznetsova. - K: State Statistics Committee of Ukraine, 2014. - 51 p.
7. Lyman A. Status and prospects of small business Vinnytsia Oblast. Scientific Papers VNAU: economic science. - 2012. - № 3 (69). - S.118-124.
8. On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Legislative Acts of Ukraine on tax reform 2011 / Parliament of Ukraine 1994-2015. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
9. Background and priorities of reforming public policy development in Ukraine / Y. Berezhnyi, Z.Varnaliy and others. - K., NISS, 2014 - 73 p.
10. With respect to improving the policy priorities of small business in Ukraine / Site of the National Institute for Strategic Studies under the President of Ukraine. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1455/>
11. On improvement of tax instruments to support small businesses in Ukraine / Site of the National Institute for Strategic Studies under the President of Ukraine. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1621/>
12. Evaluation business regulation "Doing Business-2014" / Gruppa the World Bank. URL: <http://russian.doingbusiness.org>

Надійшла 14.04.2015; рецензент: д. е. н. Ведерніков М. Д.